

Joaquin Rodrigo | Concierto de Aranjuez

Najsłynniejszy koncert gitarowy w historii

Części utworu:

Allegro con spirito

Adagio

Allegro gentile

Aranjuez to miejscowość w Hiszpanii położona niedaleko Madrytu, w której znajduje się ukończony w XVIII wieku pałac królewski, jedna z oficjalnych rezydencji monarchów hiszpańskich. Pałac otoczony jest pięknymi ogrodami – to właśnie do nich nawiązuje tytuł utworu Joaquina Rodrigo. Kompozytor opisał go jako „zapach magnolii, śpiew ptaków i tryskanie fontann”. Niewidomy od trzeciego roku życia, chciał oddać dźwiękami całą zmysłowość tego miejsca, jakiej doświadczył, przechadzając się po ogrodach z żoną Victorią.

Ostatecznie do napisania *Concierto de Aranjuez* – koncertu na gitarę solo i orkiestrę – zachęcił Rodriga hiszpański gitarzysta Regino Sainz de la Maza. Utwór jest mu dedykowany, on też wykonał partię solo podczas prawykonania w 1940 roku w Barcelonie. Kompozycja powstała rok wcześniej w Paryżu, kiedy kończyła się hiszpańska wojna domowa (1936-1939). Okres ten kompozytor spędził poza krajem.

Muzyka *Concierto de Aranjuez* przywołuje wyidealizowany obraz minionej epoki, nawiązuje do hiszpańskiego folkloru i tańców dworskich. Zawiera też aluzje osobiste i polityczne. Rodrigo głęboko przeżywał wypadki w Hiszpanii, do której powrócił dopiero po zakończeniu wojny domowej. Koncert składa się z trzech części, z których najpopularniejsza jest druga. To tu – zdaniem komentatorów – Rodrigo miał wyrazić ból związany ze zbombardowaniem przez niemieckich sojuszników generała Franco Guerniki w 1937 roku. Z kolei żona kompozytora twierdziła, że *Adagio* wyraża ich wspólne szczęście, przełamane przez ból po utracie nienarodzonego dziecka.

Concierto de Aranjuez przyniosło kompozytorowi sławę. Do dziś utwór jest jednym z najpopularniejszych przykładów muzyki koncertowej [XX wieku](#), często też bywa cytowany i przetwarzany w kulturze masowej; motywy pojawiają się choćby na płycie *Sketches of Spain* (1960) Milesa Daviesa. Koncert interpretowany był przez niezliczonych gitarzystów, m.in. Paco de Lucię. W 1974 roku Rodrigo opracował autorską transkrypcję utworu na [harfe](#) i orkiestrę.

Monika Pasiecznik

Fot. Ogrody Aranjuez, Fernando López, [Flickr](#), CC BY-NC-SA